

BIJLAGE 2 Algemene ledenvergadering ODE Decentraal 17 november 2017

Groeien en versterken

ODE Decentraal Jaarplan 2018

Voorwoord

Voor u ligt het jaarplan 2018 van ODE Decentraal. Nu duurzame energiecoöperaties als partij in het nieuwe Regeerakkoord genoemd worden gaan we vol ambitie en met een zeer positieve blik naar de toekomst aan de slag.

Het is nog maar vijf jaar geleden dat ik als stagiair op de markt mensen stond uit te leggen hoe zonnepanelen werken. Nu is het idee van een energietransitie van onderop door burgers niet meer weg te denken in de energiesector en bij beleidsmakers.

ODE en eDecentraal spraken elkaar vijf jaar geleden bij het lobbytraject voor het Energieakkoord nog tegen. Nu zijn we één stevige brancheorganisatie die namens de sector overal aan tafel zit.

In Europa vonden vijf jaar geleden de eerste gesprekken plaats over een Europese samenwerking tussen energiecoöperaties. REScoop.eu is nu een federatie die zo'n 1500 energiecoöperaties met opgeteld zo'n 500.000 burgers vertegenwoordigt.

We groeien en we worden sterker, dat is wel duidelijk. En dat is dan ook de titel van ons jaarplan 2018.

Siward Zomer, directeur ODE Decentraal

Inleiding

ODE Decentraal is de belangenvereniging van duurzame energiecoöperaties en individuele burgers die duurzame energie opwekken. Wij beïnvloeden beleid om de positie van onze achterban te versterken. Dit doen we voornamelijk landelijk en waar nodig op provinciaal en lokaal niveau. Maar ook in Europa zijn we actief voor kennisuitwisseling en belangenbehartiging, via ons lidmaatschap van REScoop.eu.

ODE Decentraal vertegenwoordigt haar leden in de volgende organisaties:

- NVDE; in alle commissies en het bestuur;
- Commissie Borging Energieakkoord, binnen deze commissie stemmen wij af met de directeurs van Greenpeace, Milieudefensie, WNF, Natuur & Milieu en de Natuur en Milieufederaties;
- Nationale Coöperatieve Raad (NCR);
- Overlegtafel Netbeheerders.

In 2018 gaan we ons inzetten voor de volgende zes punten:

1. Belangenbehartiging
2. Sector versterken
3. Europese projecten
4. Organisatie versterken
5. Meer leden
6. Communicatie

1. Belangenbehartiging

Evaluatie Regeling Verlaagd Tarief (Postcoderoosregeling)

De evaluatie van de van de regeling verlaagd tarief (beter bekend als de Postcoderoosregeling) wordt nog dit jaar afgerond. Daarna zal een proces starten om de regeling te verbeteren. ODE Decentraal heeft samen met de NVDE een lijst aan verbeterpunten opgesteld. Onze strategie is om door kleine veranderingen een goed werkbare regeling te maken. Op de lange termijn gaan we onderzoeken of er substantiële veranderingen mogelijk zijn die opschaling kunnen vergroten.

Energieakkoord: ontwikkelfonds voor energiecoöperaties

ODE Decentraal blijft in 2018 scherp op het nakomen van de extra afspraken uit het Nationale Energieakkoord. Een belangrijk onderdeel van deze afspraken is dat er een landelijk ontwikkelfonds komt voor energiecoöperaties.

Samen met NVDE en Greenpeace hebben wij in november 2015 extra maatregelen toegevoegd aan het Nationale Energieakkoord. Deze zijn door alle partijen geaccepteerd en moeten worden uitgevoerd. De uitwerking hiervan heeft op zich laten wachten, maar zijn uiteindelijk in 2017 op gang gebracht.

Energieakkoord 2.0

Er komt waarschijnlijk een tweede Energieakkoord. In dit akkoord moeten afspraken worden vastgelegd tot 2030. Wij zullen de belangen van onze leden zo goed mogelijk vertegenwoordigen, mits het ontwerp van het onderhandelingsproces naar onze inschatting tot zinvolle resultaten zal leiden.

Op het moment is er nog veel onduidelijkheid over hoe het nieuwe Energieakkoord zich zal verhouden tot de afspraken uit het Regeerakkoord. In 2018 zal het nieuwe Energieakkoord ontworpen worden en - als er genoeg partijen meedoen - zal er een nieuw onderhandelingsproces gaan lopen.

Europese belangenbehartiging: Winter Package

Als lid van REScoop.eu zijn wij ook op Europees niveau actief met belangenbehartiging voor duurzame energiecoöperaties. In 2018 spelen er belangrijke ontwikkelingen in het zogenaamde Winter Package. Dit is een voorstel van maatregelen van de Europese Commissie om de werking van de energiemarkt te verbeteren en te vergroenen, en daarmee de overgang naar een 'schone energie-economie' te vergemakkelijken.

De voorgestelde maatregelen worden in 2018 in regelgeving vastgelegd. Een belangrijk onderdeel van deze voorstellen is dat energiecoöperaties (energy communities) worden gedefinieerd. Dit is een grote stap voor de coöperatieve duurzame energiebeweging in Europa. Op het moment dat energiecoöperaties in regelgeving zijn gedefinieerd, worden wetgeving en programma's ontwikkeld om de energiecoöperaties te versterken. De uitdaging voor ons is om een definitie geaccepteerd te krijgen die niet te smal is. In dat geval zouden veel coöperaties er geen gebruik van kunnen maken. De definitie moet echter ook niet zo breed zijn dat er makkelijk misbruik van gemaakt kan worden. Op Europees en

landelijk niveau gaan wij in samenwerking met REScoop.eu dit proces volgen en proberen te beïnvloeden.

Regeerakkoord: energiecoöperaties

ODE Decentraal is positief over het feit dat in het Regeerakkoord energiecoöperaties worden gezien als een belangrijke speler om op lokaal niveau lokale projecten te ontwikkelen. In het regeerakkoord is opgenomen dat er een regeling komt die het makkelijker gaat maken om omwonenden te laten participeren in duurzame energieprojecten in hun directe omgeving. Hier wordt bedoeld op een aparte exploitatiesubsidie voor energiecoöperaties. Omdat lokale energiecoöperaties vaak maar één project hebben, hebben ze een ander risicoprofiel dan een groot internationaal bedrijf. Zekerheid in de project-exploitatie waar lokale burgers bij zijn betrokken, zal zeer bevorderlijk zijn voor onze leden. Hoe bevorderlijk dit is hangt af van de uitwerking van de regeling. Wij zetten ons er in 2018 voor in om een werkbare regeling te creëren voor energiecoöperaties.

2. Sector versterken

Naast deze belangenbehartiging richten wij ons in 2018 ook op versterking van de sector.

Samenwerking met andere landelijke organisaties met hetzelfde doel

Op landelijk niveau zijn verschillende partijen bezig om onze achterban te versterken. Dit zijn:

- ODE Decentraal: belangenbehartiging
- HIER opgewekt: kennisdeling en kennisontwikkeling
- REScoopNL: ondersteuning bij projectontwikkeling van energiecoöperaties

Daarnaast zijn er nog meer landelijke organisaties die als onderdeel van hun werk ondersteuning bieden aan energiecoöperaties. Zo zijn er:

- Natuur en Milieu Federaties: ondersteunen energiecoöperaties soms op landelijk niveau en soms op regionaal niveau.
- De Nationale Energiecommissie opgericht in 2017 met als doel de duurzame energiebeweging van onderop te ondersteunen.

In 2018 streeft ODE Decentraal ernaar om meer met deze en vergelijkbare partijen samen te werken en onze activiteiten op elkaar af te stemmen.

Voortzetting Europese samenwerking

Op Europees niveau gebeuren veel goede dingen. Wij zijn lid van REScoop.eu en onze directeur zit (op zijn minst tot 9 november, vanwege herverkiezing) nog in het bestuur van deze Europese federatie. REScoop.eu is actief in veel Europese projecten waarin belangrijke kennis ontwikkeld wordt voor energiecoöperaties. ODE Decentraal zorgt ook in 2018 dat die kennis zoveel mogelijk in Nederland terecht komt en uiteraard ook bij onze leden.

Een belangrijk onderwerp waar REScoop.eu zich voor inzet is de ontwikkeling van een Europees fonds. Dit fonds heeft als doel ervoor te zorgen dat lokale coöperatieve projecten in heel Europa niet meer mislukken omdat dat ze te klein zijn om het eigen vermogen voor duurzame energieprojecten op te halen. Lokale coöperaties hebben bij aanvang vaak nog een klein ledenaantal, maar dat aantal groeit nadat een eerste duurzame energieproject gerealiseerd is. Kleine coöperaties durven vaak geen grote projecten te ontwikkelen omdat ze denken dat ze het niet kunnen financieren. Met dit Europese fonds kunnen we de gehele coöperatieve energiesector in Europa versnellen. ODE Decentraal blijft, in samenwerking met REScoopNL, de ontwikkeling van dit fonds volgen en ondersteunen.

Opbouw coöperatieve warmte

Nederland gaat een enorme transitie tegemoet om de fossiele bronnen voor onze warmtevraag te vervangen door duurzame warmtebronnen. Dit is voor ons een relatief nieuw thema. Wij hebben hier in 2017 op verschillende manieren aandacht aan besteed. Zo hebben wij een duidelijke ambitie neergelegd van onze rol in deze warmtetransitie en organiseerden wij, gekoppeld aan onze vorige ALV in mei, een congres over energiecoöperaties in de warmtetransitie. In 2018 zullen we dit thema verder uitwerken zodat duurzame energiecoöperaties ook op het thema warmte een sterke positie kunnen krijgen.

Ecode en administratie

We zijn in 2017 gestart met het project Energiecoöperaties op Orde (ECO). Onze penningmeester, René van Vliet, heeft een verkennend onderzoek gedaan naar de behoefte onder de leden voor het opzetten van een eigen administratiesysteem. Die behoefte was zeker aanwezig en sommige leden en coöperaties stonden al op het punt om te investeren in de automatisering van hun ledenadministratiesysteem. Anderen hadden daar al veel tijd in geïnvesteerd en wilde verder ontwikkelen. De penningmeester heeft toen alle partijen bij elkaar gebracht. Samen hebben zij een nieuw systeem ontworpen.

Daarnaast hebben zij twee entiteiten opgericht om dit administratiesysteem te kunnen ontwikkelen: de coöperatie Ecode die eigenaar is van de software voor het administratiesysteem, en Econobis BV, de BV waarbinnen de software ontwikkeld wordt. Econobis BV is 100% dochter van de coöperatie.

Op die manier gaan de activiteiten en investeringen in een andere entiteit verder, dus niet meer vanuit ODE Decentraal. In 2018 zal de inzet van ODE Decentraal als branchevereniging voor de verdere ontwikkeling beperkt zijn. Wanneer er een werkend systeem is, zullen we onze leden uiteraard goed informeren en ze aanmoedigen om het systeem te gebruiken.

3. Europese projecten

ODE Decentraal is betrokken bij twee Europese projecten: REScoopPlus en FLEXcoop. Het REScoopPlus project richt zich op energiebesparingsacties van en vanuit coöperaties. FLEXcoop onderzoekt de mogelijkheden voor energiecoöperaties om te kunnen handelen op

de Onbalansmarkt, met andere woorden: geld verdienen aan flexibiliteit op de energiemarkt.

REScoopPlus

Het project Europese project REScoopPlus is in april 2016 is gestart. ODE Decentraal is partner in dit project. Het eerste jaar van het project heeft in het teken gestaan van het onderzoeken van energiebesparingsactiviteiten bij energiecoöperaties. Wij hadden als taak om een toolbox te maken van beste praktijkvoorbeelden. Deze toolbox is nu online te vinden <http://www.rescoop-ee.eu/>.

Het vervolg van het project is erop gericht om kennis te delen tussen energiecoöperaties in Europa. Daarom organiseren wij in januari 2018 een workshop die gericht is op het kennisdelen met energiecoöperaties uit Denemarken en Italië met betrekking tot warmtenetten. Daarnaast komen verschillende coöperaties uit België, Frankrijk en Spanje naar Nederland om hun online tools te demonstreren aan onze leden.

FLEXcoop

In oktober 2017 is het project FLEXcoop van start gegaan. Het project loopt tot oktober 2020 en wordt gesubsidieerd door de Europese Commissie vanuit het programma *Horizon 2020*. FLEXcoop onderzoekt of er een businesscase mogelijk is voor duurzame energiecoöperaties die gaan handelen op de Onbalansmarkt. De Onbalansmarkt is de dagmarkt voor energie, veel grootverbruikers zijn actief op deze markt. Of dit ook mogelijk is voor burgers moet blijken uit het FLEXcoop-project

Het project zal door middel van het verzamelen van data modellen bouwen en hardware ontwikkelen om te kunnen handelen als energiecoöperatie op die onbalansmarkt. ODE Decentraal werkt binnen het FLEXcoop project samen met ondernemerscoöperatie EscoZon en lokale energiecoöperatie Endura in Heeten aan een pilotproject. Wij zorgen er als belangenvereniging straks voor dat alle kennis die wordt opgedaan in FLEXcoop, goed bij onze leden en achterban terecht komt.

4. Organisatie versterken

Nieuwe werknemer

ODE Decentraal bestaat op dit moment uit een bestuur van 8 leden en één directeur. Alleen de directeur is in dienst van ODE Decentraal. Daarnaast wordt onze organisatie ondersteund door een aantal zzp-ers. Voor de uitvoering van het nieuwe Europese project (FLEXcoop) nemen wij een nieuwe werknemer aan.

Governance structuur

Wij zijn sinds kort bezig met de verbetering van onze interne governance structuur zodat de organisatie klaargestoomd wordt om mee te kunnen draaien in de groei en verbreding van onze sector. Hier gaan wij in 2018 verder aan werken.

Herorganisatie

Daarnaast oriënteren we ons op een herorganisatie van landelijke partijen die zich op verschillende manieren inzetten voor het versterken van coöperatieve duurzame energie-

initiatieven. Op dit moment zijn er verschillende landelijke organisaties actief die door energiecoöperaties zijn opgezet.

Deze organisaties zijn:

- RESCoopNL en ECODE, ontstaan vanuit ODE Decentraal,
- Coöperatie HOOM, die werkt aan energiebesparing ontstaan na afsplitsing van Alliander
- HIER opgewekt, opgezet als stichting vanuit HIER Klimaatbureau en ODE Decentraal.

Er lopen verkennende gesprekken over intensivering van de samenwerking, met als mogelijk perspectief een samengaan van organisaties in enige vorm. Doel hiervan is om de samenwerking efficiënter te laten verlopen, een verbeterde zichtbaarheid en herkenbaarheid in het veld te krijgen en een betere regie te kunnen voeren over de eigensoortige maar nauw met elkaar verweven activiteiten.

5. Meer leden

Een coöperatie als ODE Decentraal kan zijn werk alleen effectief doen als er een stevige verankering is onder lokaal actieve duurzame energiecoöperaties. Van de circa 300 duurzame energiecoöperaties in Nederland zijn er in totaal zo'n 86 aangesloten bij ODE Decentraal. Energiecoöperaties die lid zijn van REScoopNL zijn automatisch lid van ODE Decentraal en zijn hierin meegeteld. Verder heeft ODE Decentraal een meer dan 1000 individuele leden en steunen 43 bedrijven en organisaties ODE Decentraal financieel als bijzonder aangeslotene. ODE Decentraal vertegenwoordigt naar schatting zo'n 17.000 mensen.

Ons doel voor eind 2018 is dat in elk geval de helft van alle duurzame energiecoöperaties in Nederland is aangesloten bij ODE Decentraal. Daar gaan we het komende jaar mee aan de slag.

6. Media en communicatie

ODE Decentraal gaat in 2018 sterker inzetten op communicatie. We willen daarmee verschillende dingen bereiken: onze leden beter op de hoogte brengen van onze activiteiten, ophalen wat onze leden van ons nodig hebben en aangeven wat wij van onze leden nodig hebben. Verder willen we onze organisatie beter bekend maken naar buiten toe, en uiteraard nieuwe leden werven (coöperaties, bijzonder aangeslotenen en individuele leden).

Net als in de voorgaande jaren komt ons windenergiemagazine WindNieuws in 2018 zes keer uit en brengen we twee keer per jaar ons ledenblad BODE uit.